

Dnr:
Beslutad av:
Giltig: 2020-05-31 - 2021-05-30

Gemöskolan F-6 samt fritidshem

Plan mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering 20/21

Innehåll

1. Resultat av utvärdering av fjolårets åtgärder	3
2. Mål för verksamhetens främjande, förebyggande och åtgärdande arbete	4
2.1 Specifika mål aktuellt läsår	4
3. Främjande och förebyggande insatser	4
4. Uppföljning och utvärdering	6
5. Skolans rutin för delaktighet.....	7
6. Hur elev och vårdnadshavare agerar	7
7. Skolans rutin för rapportering och utredning	7
8. Definitioner.....	8
9. Övrigt.....	9

1. Resultat av utvärdering av fjolårets åtgärder

(Vad är genomfört/vad kvarstår. Effekter.)

Trots det kontinuerliga arbetet med analys och åtgärder utifrån skolbarometer och trivselenkät under läsåret samt en positiv utveckling gällande upplevd trygghet och kränkningar visar kartläggningen att arbetet mot kränkande behandling fortsatt bör vara ett fokusområde, främst i samband med raster och på skolgården.

Flest kränkningar sker i samband med rast och på skolgården vilket även är platser som flest elever upplever som otrygg. På rasterna vistas många elever på skolgården samtidigt och är i vissa fall ostrukturerade vilket skapar otrygghet för vissa elever som kan leda till kränkningar. Detta är ett fortsatt fokusområde.

Pedagoger reflekterar i utvärderingar över om eleverna alltid förstår innebörden av kränkande behandling vid exempelvis svar på enkäter. Pedagogerna observerar att eleverna ofta tänker tillbaka till saker som hänt tidigare läsår. När de ber eleverna förklara vad som har hänt kan det vara svårt för dem att specificera.

Ordningsreglerna har reviderats inför läsåret. Pedagoger och elever upplever att ordningsreglerna är tydliga och bra men krävs ett aktivt arbete för att dessa ska efterlevas.

I klasserna F-3 skedde mycket konflikter på rasterna under inledningen av läsåret. Med anledning av detta genomfördes en förändring i schemat för raster vilket innebar att ännu färre elever har rast samtidigt. Detta innebar även att varje årskurs ansvarade för att någon/några pedagoger var rastvärd. Detta har haft en väldigt god effekt med minskade konflikter på raster, fler elever som sysselsätter sig på rasterna samt förbättrad arbetsro på lektionerna då konflikter inte tas med in till klassrummet.

I klasserna 4-6 har vi inte fullt ut nått upp till att ha ett fungerande rastvärdsschema för att säkerställa att eleverna har tillgängliga pedagoger ute på rasterna. Detta beror delvis på en stor personalomsättning som lett till förändrade scheman.

Ambitionen för läsåret var även att skapa förutsättningar för att bedriva styrda rastaktiviteter. Detta arbete påbörjades i början av läsåret men kunde inte fullföljas på grund av personalförändringar.

Årskurserna har arbetat med värdegrundsarbete kontinuerligt under hela läsåret. Det psykosociala årshjulet används som en grund för att arbeta med att skapa trygga grupper, allas lika värde och rättigheter samt arbeta förebyggande med alla sju diskrimineringsgrunderna. Pedagogerna lägger sedan till delar i undervisningen för att möta just sin årskurs behov.

Elevhälsoteamet har inte haft möte i samma frekvens under vårterminen som det varit planerat på grund av kvalitetsarbete gällande fritidshemmen. Därför har elevhälsoteamet inte arbetat med främjande och förebyggande åtgärder på ett önskvärt sätt. Vid utvärderingen framkom även behov av att förändra arbetsmodellen för elevhälsomötena.

En åtgärd som inte fanns med i likabehandlingsplanen som startade vårterminen 2020 är ett kvalitetsarbete för fritidshemmen. Ett av målen har varit att skapa en tryggare miljö och arbeta förebyggande mot kränkande behandling. Arbetet upplevs haft god effekt på vissa delar av verksamheten medan arbetet fortfarande är i inledningsskedet i andra delar av verksamheten.

Den rådande pandemin under vårterminen 2020 medförde ett krav på att förändra tider och organisering för matsalen. Detta har inneburit att färre elever är i matsalen samtidigt vilket skapat en lugnare miljö vilket även bidrar till minskade konflikter.

2. Mål för verksamhetens främjande, förebyggande och åtgärdande arbete

Områden som berörs av insatserna i planen: Kränkande behandling; Trakasserier; Diskriminering; Kön, könsidentitet eller könsuttryck; Etnisk tillhörighet; Religion eller annan trosuppfattning; Funktionsnedsättning; Sexuell läggning; Sexuella trakasserier; Ålder.

Ingen form av kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering ska förekomma på skolan.

Alla elever på skolan ska känna till vilka man vänder sig till om man upplever sig bli kränkt, trakasserad eller diskriminerad eller blir vittne till kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering.

All personal ska känna till vilket ansvar skolan har för att förebygga och förhindra kränkande behandling, trakasserier och diskriminering på skolan.

All personal arbetar aktivt för att främja en god skolmiljö och motverka alla former av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering.

2.1 Specifika mål aktuellt läsår

Gemöskolan har som mål att eleverna ska uppleva ökad trygghet och minskade kränkningar på raster och på skolgården.

- Arbeta utifrån fungerande schema för raster och rastvärdar.
- Skapa en struktur och kontinuitet av styrda rastaktiviteter.

Gemöskolan har som mål att elevhälsoteamet har kontinuerliga möten där bland annat frågor som trygghet, studiero, kränkningar och allas möjlighet till en likvärdig skolgång är aktuella.

- Förändra arbetsmodellen för elevhälsoteamets arbete.

3. Främjande och förebyggande insatser

(Beskriv vilka åtgärder/aktiviteter som planeras kommande läsår. Ange vem/vilka som är ansvariga för respektive åtgärd.)

Rastvärdssystem för att säkerställa tillgängligheten av pedagoger för eleverna under rasterna. Det är prioriterat att skapa ett fungerande schema för rastvärdar. Pedagogerna ska vara aktiva och röra sig på skolgården för att skapa trygghet och vid behov hjälpa till

vid konflikter. Pedagogerna ska vara extra närvarande vid platser som upplevs som otrygga hos eleverna. Klasserna F-3 ska att redan från läsårets början fortsätta med uppdelade raster där inte alla klasserna har rast samtidigt för att skapa en tryggare miljö och minska konflikter och kränkande behandling. Detta leder även till ökad arbetsro i klassrummet då konflikter från raster inte fortsätter där.

Ansvarig: Skolledning och all personal

Ordningsregler som är kända av elever, pedagoger och föräldrar. Mentorerna och fritidspersonal ska arbeta kontinuerligt med ordningsreglerna tillsammans med eleverna för att säkerställa att de är kända av alla.

Ansvarig: All personal

Trygghetsteam som kan arbeta med att förebygga kränkande behandling och vara behjälpliga i arbetet med att stoppa kränkande behandling när pedagoger behöver stöd i det dagliga arbetet.

Ansvarig: Trygghetsteamet

Elevhälsoteamet har kontinuerliga möten där bland annat frågor som trygghet, studiero, kränkningar och allas möjlighet till en likvärdig skolgång är aktuella. Det är prioriterat att förändra arbetsmodellen för elevhälsoteamets arbete.

Ansvarig: Skolledning och elevhälsoteamet

Elevråd, klassråd och stormöte för fritids kontinuerligt under läsåret där eleverna har möjlighet att framföra sina åsikter och bidra till att förändra saker i skolan.

Ansvarig: All personal

Utifrån ett psykosocialt årshjulet arbetar elever tillsammans med pedagogerna med teman trygga grupper, likheter-olikheter, kärlek, etik och moral som bland annat berör allas lika värde och rättigheter, att kränkande behandling, trakasserier och diskriminering inte är accepterat samt syftar till att skapa trygga grupper.

Ansvarig: All personal

Arbeta för att skapa en struktur och kontinuitet av styrda rastaktiviteter.

Ansvarig: Skolledning och personal

Förändrat schema för matsalen vilket innebär att färre elever äter samtidigt för att skapa en lugnare och tryggare miljö vilket kan leda till mindre konflikter och kränkande behandling.

Ansvarig: Skolledning

Andra aktiviteter som sker i det dagliga arbetet för att motverka diskriminering är: Medvetna gruppindelningar.

Vid behov ge information till elever och föräldrar på modersmål samt använda tolk vid möten.

I undervisningen arbetar eleverna med att jämföra olika religioner och trosuppfattningar enligt läroplanen.

Årligen ses anpassning av lokaler och utemiljö över.

I verksamheten beaktas funktionshinder vid planering av undervisningen. Exempelvis förlängd provtid, anpassat material, muntliga prov, inläst material och förstorad text. Stödja eleverna i att använda olika typer av hjälpmedel i undervisningen. Vid aktiviteter görs anpassningar för att alla ska kunna vara delaktiga.
Ansvar: Skolledning och all personal

4. Uppföljning och utvärdering

(Beskriv hur åtgärderna ska följas upp, när samt vem/vilka som är ansvariga för uppföljning och utvärdering. Beakta särskilt elevernas delaktighet. Ex: enkäter, möten, LISA)

Rastvärdssystem och rastschema

Utvärdering: Bemanning av rastvärdar och schemat för elevernas raster utvärderas kontinuerligt under läsåret av personal utifrån observationer. Elevernas upplevelse av raster följs upp genom en enkät och trygghetsvandring.

Ansvarig: Skolledning

Ordningsregler

Utvärdering: Läsårets ordningsregler följs upp och utvärderas genom dialog med personal och elever i maj 2021.

Ansvar: Skolledning

Trygghetsteam

Utvärdering: Trygghetsteamet utvärderar sitt arbete under det gångna läsåret i maj 2021

Ansvarig: Skolledning

Elevhälsoteam

Utvärdering: Elevhälsoteamet utvärderar sitt arbete under det gångna arbete i maj 2021

Ansvarig: Skolledning

Psykosocialt årshjul

Utvärdering: Arbetet med det psykosociala årshjulet följs upp i maj 2021 genom enkät till personal. Arbetet följs även upp genom elevernas upplevelse av skolan genom enkät.

Ansvar: Skolledning

Styrda rastaktiviteter

Utvärdering: Arbetet utvärderas utifrån genomförda rastaktiviteter av personal som planerat verksamheten. Elevernas upplevelse av raster följs upp genom enkät och trygghetsvandring.

Ansvar: Skolledning

Elevråd, klassråd, stormöte

Utvärdering: Elevråd och pedagoger utvärderar arbetet under det gångna läsåret i maj 2021.

Ansvarig: Skolledning

Schema för matsalen

Utvärdering: Läsårets schema följs upp i maj 2021 genom personalens observationer och elevers upplevelser som följs upp genom enkät.

Ansvar: Skolledning

5. Skolans rutin för delaktighet

(Elever, vårdnadshavare, personal; Planens upprättande och efterlevnad)

Eleverna är delaktiga genom enkäterna skoltempen, trivselenkät och fritidstempen som genomförs varje läsår. Eleverna är även delaktiga genom diskussioner i klasserna och på fritidshemmet utifrån specifika områden, klassråd och elevråd.

Personalen är delaktig genom kartläggning, analys och utvecklingsarbete i årskurslag och arbetslag.

Planen presenteras för föräldraföreningen.

6. Hur elev och vårdnadshavare agerar

Om du som elev känner dig utsatt:

Berätta för någon i skolan vad som hänt. All personal på skolan är skyldig att ta det du säger på allvar. Tillsammans kan ni komma överens om hur ni går vidare för att kränkningen ska upphöra.

Om du som kamrat vet/känner till något:

Om du får veta att någon är utsatt, eller är orolig för att någon är det, berätta för din mentor eller någon annan vuxen på skolan som du har förtroende för.

Om du som vårdnadshavare får kännedom:

Om du ser eller misstänker att ditt barn är utsatt för diskriminering, kränkande behandling eller trakasserier i skolan så kontakta mentor, rektor eller någon från elevhälsan.

7. Skolans rutin för rapportering och utredning

Skolan har alltid en skyldighet att utreda när det kommer till någons kännedom att ett en elev upplever sig kränkt, trakasserad eller diskriminerad. Det krävs alltså inga bevis för att något har hänt. Syftet med att utreda är att få tillräckligt med information och kunskap om situationen, så att den ansvariga för verksamheten kan bedöma vilka åtgärder som måste genomföras för att kränkningarna, trakasserier eller diskrimineringen ska upphöra.

Skyldigheten inbegriper även situationer som uppstår utanför skolan, om de fortsätter under skoltid. Det kan till exempel handla om sådant som händer på vägen till och från skolan eller på sociala medier. Rutiner för rapportering och utredning:

1. Någon i personalen får kännedom om att en elev upplever sig kränkt, trakasserad eller diskriminerad.
2. Händelsen dokumenteras i LISA, och rektor får därigenom kännedom om den inträffade händelsen via e-postmeddelande från LISA.
3. Huvudman informeras automatiskt via LISA. Ärendet diarieförs och en sammanställning redovisas för utbildningsnämnden vid nästkommande sammanträde.
4. Rektor inleder skyndsamt utredning, och beslutar om vem/vilka som ska delta i och ansvara för utredningen. Vid diskriminering utreder alltid rektor eller verksamhetschef.
5. Vårdnadshavare ska ges möjlighet till information om inträffade kränkningar som gäller det egna barnet.
6. Åtgärder, baserat på vad utredningen visar, vidtas där det visar sig att en kränkning eller diskriminering föreligger. Syftet med de åtgärder som genomförs på såväl kort som lång sikt är att kränkningarna, trakasserier eller diskrimineringen ska upphöra.
7. Hela utredningen dokumenteras i LISA, eventuellt med bilagor.
8. För att förvissa sig om att inte upprepning sker ska åtgärderna följas upp och utvärderas. Om det visar sig att åtgärderna har varit otillräckliga måste det övervägas vilka ytterligare åtgärder som ska vidtas. Detta bör ske inom 14 dagar och dokumenteras i LISA.
9. Vid eventuell misstanke om brott görs anmälan till polisen och anmälan till socialtjänsten kan också bli aktuellt.

8. Definitioner

Det finns ett antal viktiga begrepp att förstå och särskilja. Kränkningar och trakasserier kan ske mellan elever och mellan personal och elever. Diskriminering däremot förutsätter maktförhållande och kan bara ske mellan personal och elev i skolans verksamhet. Diskriminering kan vara direkt eller indirekt.

Nedan förklaras bl.a. skillnaderna mellan kränkande behandling, mobbning, trakasserier, sexuella trakasserier och diskriminering.

Kränkande behandling: ett uppträdande som utan att vara diskriminering kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Trakasserier: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Sexuella trakasserier: en speciell form av trakasserier som innebär ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet och som inte har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Diskriminering innebär att någon missgynnas utifrån de sju diskrimineringsgrunderna. Diskriminering förutsätter maktförhållande och kan bara ske mellan personal och elev i

skolans verksamhet. Diskriminering kan vara direkt eller indirekt. Exempel på diskriminering finns på DO:s hemsida.

De sju diskrimineringsgrunderna är:

- Kön
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

9. Övrigt

Barn- och elevombudet (BEO) eller Diskrimineringsombudsmannen (DO):

Du som elev kan kontakta Barn- och elevombudet (BEO) eller Diskrimineringsombudsmannen (DO). De är till för dig som behöver stöd och rådgivning. Du kan ringa, skriva eller mejla.

Barn- och elevombudet (BEO) gällande mobbning och kränkningar

Box 23069

104 35 Stockholm

E-post: beo@skolinspektionen.se

Tel: 08-586 080 00

Diskrimineringsombudsmannen (DO)

Box 3686

103 59 Stockholm

E-post: do@do.se

Tel: 08-120 20 700